

Бойко А.С., слухач 6-го курсу Кіровоградського відділення Навчально-наукового інституту заочного навчання Національної академії внутрішніх справ

БОРОТЬБА З КОНТРАБАНДНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ - ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Використання контрабандних схем переміщення товарів не є надбанням сучасності. Це протиправне явище бере свій початок з часів розвитку торгівельних операцій. Коли правителі древніх Афін започаткували збирання двохвідсоткового імпортного й експортного податку, то грецькі та фінікійські купці віддали перевагу об'їзним шляхам (майже в двадцять миль), щоб уникнути сплати цих зборів. Незабаром невеликі за територією та населенням сусідні острівні держави стали прибічниками безмитної та безподаткової торгівлі, а також місцями зосередження товарів, призначених для їхнього контрабандного ввозу до древніх Афін без сплати будь-яких платежів.

У п'ятнадцятому столітті Фландрія була процвітаючим міжнародним комерційним центром із невеликою кількістю податкових обмежень на місцеві й іноземні товари. Використавши таку ситуацію у власних комерційних інтересах, англійські купці стали продавати свою вовну у Фландрії, а не в Англії, де вони повинні були б сплатити високі податкові та митні збори.

Сполучені Штати Америки також мають сумний досвід здійснення контрабандних операцій ще з вісімнадцятого століття. Так, для ухилення від сплати імпортного податку (що накладався на той час Англією), американські колоністи переміщали свої товари через Латинську Америку [1, с. 17].

У сучасних умовах розвитку нашої країни питання боротьби з контрабандними операціями набувають рис загальнодержавного значення. Цей процес тісно співвідноситься із питаннями національної безпеки України, бо саме контрабандні операції “дозволяють” уникати сплати митних платежів, одержувати від злочинної діяльності максимальний прибуток, що не обліковується державою, незаконно переказувати грошові кошти на рахунки в іноземні банки та у такий спосіб накопичувати “тіньові” капітали.

Контрабанда нерозривно пов'язана з корупцією в органах влади, управління, правоохоронних органах, банківських структурах тощо та суттєво впливає на стан “тіньової” економіки в країні. Вона завдає збитків економіці держави, встановленому правопорядку в галузі міжнародної торгівлі, порушує державний суверенітет.

Починаючи з 90-х років минулого століття, контрабандні операції з підакцизними товарами посіли перше місце серед інших видів контрабанди. Злочини вчиняються шляхом ввезення підакцизних товарів на митну територію України під виглядом транзиту з подальшим незаконним їх відчуженням без сплати митних та інших зборів, а також з використанням підроблених митних документів.

Загальні обсяги контрабандного переміщення товарів можна визначити, проаналізувавши різницю між всесвітнім експортом та імпортом, так як більшість “зниклих” товарів продано саме контрабандними шляхами.

Наявність чорного ринку також означає зменшення прибутку і для компаній, які працюють легально, що у свою чергу служить економічною основою існування організованих груп та злочинних організацій. Контрабанда стала найбільш переконливим аргументом проти політики урядів країн світу, які хочуть скоротити споживання за допомогою збільшення оподатковування імпортованого товару.

Контрабанда у значних масштабах означає наявність кримінальних організацій і досить розвиненої системи поширення контрабандних товарів на місцевому рівні, а також незабезпечення належного контролю міжнародних пересувань безмитних товарів. Міжнародні аспекти великомасштабної контрабанди очевидні - вона охоплює міжнародні марки, що випускаються транснаціональними компаніями і поширюються кримінальними організаціями, які діють у всіх частинах світу і можуть у великих кількостях безмитно купувати товари, що до цього “зникли” при міжнародних перевезеннях.

Найпростіший спосіб безмитної купівлі товарів - це його купівля при “транзиті”. Транзит - це система пільг, що сприяє розвитку торгівлі. Її зміст полягає в тимчасовому припиненні дії звичайних митних зборів, акцизу та податку на додану вартість на продукцію, що надходить та призначена для третьої країни при транспортуванні через певну митну зону.

Шахрайські операції зазвичай містять у собі перекупування товару кількома покупцями між первинним придбанням товару і його “зникненням” із легального обігу. Основне завдання шахрая полягає в тому, щоб його не виявили. Механізм, що використовується для ускладнення пошуку, полягає в організації проходження товару через численну кількість власників за короткий проміжок часу. Мета полягає в тому, щоб а) неможливо було виявити кінцевого власника товару; б) зробити зв'язок між послідовними власниками товару якомога менше помітним [2, с. 248].

Сьогодення вимагає активізації процесу боротьби з контрабандними операціями в Україні. Проте, щоб досягти позитивних результатів на даному напрямку необхідно діяти на міжнародному рівні та вживати заходів по спрощенню торгових маршрутів. Міжнародне транспортування товарів повинно здійснюватися під суворим контролем державних органів, щоб уникнути нинішньої ситуації, у якій третина щорічного глобального експорту стає контрабандою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Михайлов В.И., Федоров А.В. Таможенные преступления: Учеб. пособие. - СПб.: Юрид. Центр Пресс, 1999. - 324 с.
2. Проблеми боротьби з корупцією, організованою злочинністю та контрабандою. - К.: НДІ “Проблеми людини”, 1999. - Т. 18. - 664 с.